

19 Stenhammar

SLOTTSLANDSKAP

Stenhammars slott med flyglar och omgivande mur.

Stenhammars slott ligger på ett landområde mellan sjöarna Valdemaren och Gårdsjön. Området är ett typiskt herrgårdslandskap med mjukt böljande åkrar och betesmark med ekar som följer stränderna. I söder avgränsas åkermarken av en skogsklädd höjdrygg. Området är mycket naturskönt och tillgängligt genom cykelanpassade småvägar.

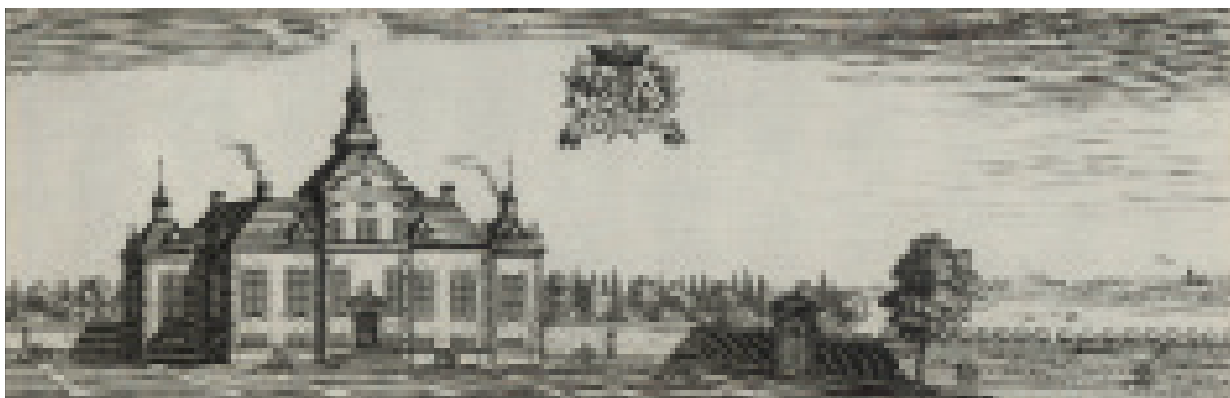
Stenhammar slott har ett ursprung som medeltida sätesgård, det omtalas som säteri på 1300-talet under namnet "Slädhamillar". Slottsbyggnaden ligger på ett markant berg invid Gårdsjön och är uppförd 1658–1660 efter ritningar av Jean de la Vallée. Vid samma tid fick platsen namnet Stenhammar.

Gårdsmiljön har genomgått en större ombyggnation i slutet av 1840-talet under ledning av arkitekten Axel Nyström. Slottet är uppfört i två våningar och har tre torn med spiror. Det har ljus puts, är rusticerat och försett med svart plåttak. Gårdsplanen med två flyglar i en

våning och med valmade tegeltak daterar sig till 1777, runt gården löper en vitputsad mur med nischer. Slottet omges av ett parkområde med ekar och närmast Corps de logi övergår gårdsplanen i en terrasserad trädgård, omgärdad av den vita muren. Till slottet leder allékantade vägar och vid infarten står två vitputsade grindstolpar.

VIKTIGA VÄRDEBÄRARE

- Slottsmiljö med corps de logi, flyglar och sidobyggnader uppförda under 1600–1700-talen i en gemensam stil med vit puts och omgärdad av en mur.
- Ekonomigård med stor ladugård och närliggande arbetarbostäder, alla faluröda i trä med vita snickerier.
- Tillfartsvägar med grindstolpar.
- Hävdad betesmark med inslag av ädellövträd.
- Öppet odlingslandskap.
- Fornborg vid Valdemaren.

Stenhammars slott så som det avbildades i Eric Dahlbergs Suecia Antiqua et Hodierna, från 1660-talet.

Stenhammar är ett stort jordbruk med kreatursuppfödning.

Invid slottet finns äldre arbetarbostäder i timmer, reveterade i vitt och försedda med tegeltak. Till gårdsmiljön hör ett kontor, ett garage, en vagnsbod och ett magasin i två våningar, alla av samma utformning med ljus puts och tegeltak samt svarta detaljer som tjärade luckor.

Mellan mangården och ekonomigården går stambanan som en rak linje mellan slottsmiljön och ladugårdsmiljön. Ekonomigården i söder domineras av en äldre ladugård från 1910 och flera mycket stora djurstallar som tillkommit i början av 2000-talet och utformats med utgångspunkt i de äldre byggnaderna. Här finns också flera arbetarbostäder vilka är av trä, faluröda med vita snickerier i likhet med ladugården. I området finns även ett vitputsat brunnshus. Till godset hör ett 150-tal byggnader som inventerats av Statens fastighetsverk.

Stenhammar ägs av staten och arrenderas av kung Carl XVI Gustav. På godset bedrivs ekologisk djurhållning. Ett

område närmast sjön Valdemaren utgör Stenhammarens naturreservat som omfattar betesmark och skogsmark med ett stort inslag av ädellövskog. I naturreservatet ligger en fornborg på ett högt berg invid sjön Valdemaren.

ATT TÄNKA PÅ

- Slottet ägs av statens fastighetsverk och är statligt byggnadsminne. Stenhammar arrenderas av kungen.
- Slottsanläggningens tydliga struktur med mangård och ekonomigård och deras respektive utförande ska bevaras.
- Nya byggnader eller eventuella komplementbyggnader ska underordnas befintlig bebyggelse och anpassas till skala, materialval och utformning.
- Landskapsbilden med öppna vyer mot slott och sjö ska skyddas.
- Betesmark med ädellövskog ska betas så att dess karaktär består.